

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 23 kwietnia 1986 r.

w sprawie realizacji w 1985 r. rządowego programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz realizacji ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników i ustawy — Prawo spółdzielcze.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Rządu o stanie rolnictwa i gospodarki żywnościowej w 1985 r. i stwierdza dalszy postęp w realizacji podstawowych założeń rządowego programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Oceniając realizację ustawy — Prawo spółdzielcze oraz ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników, stwierdza, że ponad 3-letni okres ich stosowania potwierdził trafność uchwalonych regulacji prawnych i ich przydatność w rozwoju spółdzielczości oraz ruchu społeczno-zawodowego rolników.

Sejm stwierdza, że w roku 1985 występowało nadal wiele pozytywnych tendencji produkcyjnych w rolnictwie i gospodarce żywnościowej. Tendencje te skutecznie stymulowała stabilna polityka rolna, kształtowana wspólnie przez Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą i Zjednoczone Stronnictwo Ludowe.

Przekroczony został plan globalnej produkcji rolniczej, w wyniku czego wykonano ponad plan skup zbóż, żywności i mleka. Niższe od planowanych wyniki uzyskano w zbiorze buraków i ziemniaków. Zarysowała się niekorzystna sytuacja w chowie bydła i produkcji mleka. Niewystarczające było tempo melioracji oraz występowały regionalne trudności w zagospodarowaniu ziemi.

W 1985 r. rolnictwo i gospodarka żywnościowa, zatrudniając około 1/3 ogółu pracujących w gospodarce narodowej, wytwarzała około 1/3 wartości produktu globalnego oraz blisko 1/4 dochodu narodowego. Import artykułów rolno-spożywczych jest bliski zrekompensowania eksportem. Udział towarów przemysłowych wytworzonych z surowców pochodzenia rolniczego i leśnego, dostarczanych na rynek krajowy, wyniósł w 1985 r. około 52%. Udział artykułów żywnościowych oraz używek w ogólnej wartości sprzedaży detalicznej wyniósł prawie 50%.

Wskazuje to, że gospodarka żywnościowa spełniała aktywną rolę w poprawie sytuacji rynkowej, zaspokajaniu potrzeb konsumpcyjnych ludności i poprawie salda w obrotach handlu zagranicznego. Dostawy wielu artykułów żywnościowych przekroczyły poziom ich dostaw z 1984 r. i w stosunku do założeń centralnego planu rocznego na 1985 r. Pozwoliło to na zrównoważenie rynku i zniesienie reglamentacji, z wyjątkiem mięsa i jego przetworów.

Dobre wyniki w gospodarce żywnościowej osiągnięto głównie w drodze zmniejszenia materiałochłonności produkcji, poprawy efektywności gospodarowania oraz wzrostu wydajności pracy we wszystkich sektorach rolnictwa. Utrzymywał się jednak przy tym wysoki stopień dekapitalizacji środków trwałych.

W roku 1985, podobnie jak w latach poprzednich, zwiększył się wpływ samorządu rolniczego i spółdzielczego na rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych. Treść ustaw: o społeczno-zawodowych organizacjach rolników oraz Prawo spółdzielcze spotkała się z powszechną społeczną akceptacją. Ustawy te, stanowiąc umocnienie społeczno-prawnych podstaw systemu demokracji socjalistycznej, przyczyniły się w wyniku ich dotychczasowej realizacji do odradzania się i umacniania pozycji samorządu spółdzielczego i rolniczego, dalszego wzrostu aktywności społeczno-gospodarczej, bardziej efektywnego kojarzenia interesów indywidualnych z interesami społecznymi lokalnych środowisk i interesami ogólnospołecznymi, rozwoju partnerskiego współdziałania między różnymi formami samorządu i administracją celem pełniejszego i lepszego zaspokajania potrzeb społeczeństwa.

Sejm stwierdza, że uzyskane w 1985 r. pozytywne tendencje w gospodarce żywnościowej nie mają jeszcze charakteru trwałego. Brak jest celowych rezerw na wypadek złego roku w rolnictwie oraz występuje szereg zagrożeń w utrwaleniu tych pozytywnych zjawisk. Największym zagrożeniem jest niepełna realizacja zadań w zakresie inwestycji i dostaw podstawowych środków produkcji dla rolnictwa. Nie są w pełni realizowane w tej dziedzinie zapisy uchwały wspólnego XI Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oraz rządowego programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 1990 r. Wskazują na to następujące fakty:

- udział rolnictwa i gospodarki żywnościowej w ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych wynosił 22,2%, przy tym tempo wzrostu nakładów było o ponad połowę niższe niż w całej gospodarce. Utrzymuje się przestarzała struktura gospodarki żywnościowej i zmniejsza się tempo wzrostu dostaw środków produkcji pochodzenia przemysłowego. Nastąpiła wprawdzie poprawa zaopatrzenia rolnictwa w maszyny i narzędzia rolnicze, ale nadal występuje niska ich jakość oraz brak części zamiennych. Dostawy nawozów azotowych, fosforowych, wapna nawozowego i środków ochrony roślin są niższe od przyjętych w centralnym planie rocznym na 1985 r. oraz w programie rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 1990 r. Poziom nawożenia nie zwiększył się od 10 lat. W 1985 r. pogłębiły się trudności w zaopatrzeniu rolnictwa w węgiel i pasze na umowy kontraktacyjne, a także w materiały budowlane. Sytuacja taka występuje również na początku 1986 r.

Utrzymywanie takiej sytuacji może zahamować proces intensyfikacji rolnictwa i jego modernizację, a w dalszej kolejności spowodować osłabienie tempa wzrostu produkcji rolniczej i pogorszenie zaopatrzenia rynku żywnościowego;

- pomimo utrzymywania się korzystnych tendencji produkcyjnych sytuacja ekonomiczna rolnictwa ulega pogorszeniu. Wpływa na to wzrost kosztów produkcji, obciążeń finansowych i kosztów utrzymania. Pogarszają się relacje między cenami artykułów rolnych a cenami środków produkcji;
- niedostateczny jest rozwój usług dla rolnictwa i ludności wiejskiej;
- możliwości, jakie stwarzają ustawy: o społeczno-zawodowych organizacjach rolników oraz Prawo spółdzielcze dla rozwoju spółdzielczości i społeczno-zawodowego ruchu chłopskiego, nie są w pełni wykorzystane dla postępu na wsi i w rolnictwie. Zbyt wolno postępuje proces odradzania się aktywności organów samorządowych, umacniania wielostronnych więzi członkowskich i upowszechniania postaw aktywnego członkostwa, troski o mienie społeczne. Zbyt liczne są przypadki nadużywania treści ustaw dla celów partykularnych, tolerowania niegospodarności, biurokratycznych postaw i zachowań oraz braku twórczych inicjatyw.

W celu stworzenia korzystniejszych warunków dla dalszej konsekwentnej realizacji programu żywnościowego w latach 1986—1990, a zwłaszcza złagodzenia występujących zagrożeń, Sejm zaleca Rządowi:

1. Konsekwentną realizację ustaleń wynikających z uchwały wspólnego XI Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego i z programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 1990 r.

2. Zapewnienie co najmniej równego tempa wzrostu nakładów inwestycyjnych na rolnictwo i gospodarkę żywnościową w porównaniu z ich wzrostem w sferze produkcji materialnej w całej gospodarce. W strukturze nakładów inwestycyjnych na gospodarkę żywnościową powinien się zwiększyć udział nakładów na przemysł spożywczy, przemysły wytwarzające środki produkcji dla rolnictwa, zwłaszcza środki plonotwórcze, na meliorację i zaopatrzenie wsi w wodę, reelektryfikację i na przedsiębiorstwa szeroko rozumianej obsługi rolnictwa. Powinna być zapewniona konsekwentna realizacja przyjętych przez Rząd programów szczegółowych, związanych z rozwiązywaniem wyżej wymienionych tematów.

3. Zintensyfikowanie działań w kierunku zwiększenia dopływu podstawowych środków produkcji dla rolnictwa. Chodzi zwłaszcza o zapewnienie stałego wzrostu dostaw wapna nawozowego, środków ochrony roślin; nawozów mineralnych, paliw i opału.

4. Dokonanie w tych branżach przemysłu spożywczego i przemysłów produkujących podstawowe środki produkcji dla rolnictwa, w których jest niska rentowność i duże zapotrzebowanie na fundusze rozwoju, dalszych modyfikacji w systemie ekonomiczno-finansowym. Modyfikacje te powinny także służyć rozwojowi drobnego przetwórstwa.

5. Opracowanie i wdrożenie odpowiedniego systemu **promocji eksportu artykułów rolno-spożywczych**.

6. Intensyfikowanie działań na rzecz poprawy **zapotrzenia rynku wiejskiego w konsumpcyjne artykuły przemysłowe i rozwoju usług produkcyjnych dla ludności**.

7. Dokonanie pogłębionej analizy kosztów produkcji rolnej i kosztów utrzymania ludności oraz dalsze doskonalenie systemu kształtowania cen na produkty rolne, środki produkcji i żywność. Służyć to powinno utrzymaniu przyjętych zasad opłacalności produkcji rolnej.

8. Opracowanie kompleksowego programu postępu biologicznego w rolnictwie, obejmującego program badań naukowych, rozwój hodowli bydła i doskonalenia genetycznego zwierząt gospodarskich, systemu wdrażania postępu do praktyki, specjalistycznego kształcenia producentów oraz współdziałania służb doradczych z producentami i organizacjami rolniczymi. Wpłynie to na wykorzystanie dużych jeszcze możliwości wzrostu produkcji rolnej kryjących się w niskim poziomie plonów oraz na zniwelowanie dużego zróżnicowania produktywności ziemi i efektywności wykorzystania nakładów materialnych.

9. Zapewnienie dalszej poprawy warunków socjalno-bytowych ludności wiejskiej głównie przez dalszy rozwój infrastruktury gospodarczo-społecznej i wspieranie czynów społecznych.

Sejm stwierdza, że problemy te powinny także znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w pracach nad projektem narodowego planu społeczno-gospodarczego na lata 1986—1990.

Dotychczasowe doświadczenia i nadesłane do Sejmu opinie: Naczelnej Rady Spółdzielczej, Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, Rady Społeczno-Gospodarczej przy Sejmie oraz znacznej części wojewódzkich zespołów poselskich — stanowią podstawę do stwier-

żenia, że nie ma potrzeby nowelizacji ocenianych ustaw: o społeczno-zawodowych organizacjach rolników oraz Prawo spółdzielcze. Występuje natomiast potrzeba poszukiwania bardziej intensywnych i skutecznych form popularyzacji treści tych ustaw zarówno w środowisku działaczy i pracowników organizacji rolniczych, jak i wśród pracowników administracji państwowej. Niezbędne jest również zwiększenie kontroli przestrzegania zarówno litery, jak i ducha obydwu ustaw. Szczegółowe zagadnienia związane z realizacją tych ustaw powinny być odpowiednio rozwiązywane w trybie obowiązującej wykładni prawa.

Równocześnie Sejm zaleca Naczelnej Radzie Spółdzielczej oraz Krajowemu Związkowi Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych coroczne przedstawianie kolejnych ocen realizacji ustawy — Prawo spółdzielcze oraz ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników.

Uwzględniając wielką rolę, jaką spółdzielczość spełnia w życiu społeczno-gospodarczym kraju, oraz rolę i wielorakie funkcje społeczno-zawodowych organizacji rolników, Sejm zwraca się do wszystkich działaczy samorządowych, członków i pracowników tych organizacji z prośbą o osobiste zaangażowanie w realizacji treści obydwu ustaw i współdziałanie w rozwoju swych macierzystych spółdzielni i organizacji rolniczych.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zwraca się z apelem do organizacji społecznych, do pracowników administracji wszystkich szczebli, do działaczy samorządu rolniczego, spółdzielczego i terytorialnego, do ludzi rolniczego trudu i tych wszystkich, którzy pracują na rzecz rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, aby z pełnym zaangażowaniem uczestniczyli w realizacji uchwalonych w tej dziedzinie zadań. Jest to podstawowy warunek osiągnięcia samowystarczalności żywnościowej kraju.

Marszałek Sejmu: **R. Malinowski**